

Prikazi knjiga Uključujući i primjene u fizikalnoj terapiji, ovaj je zbirak sastavljen od četiri dijela te je užitkovit za svakog terapeutičkog radnika, a posebno za tih koji se bave ultrazvučnom terapijom. Knjiga je u skladu sa novim teorijskim i praktičnim dostignućima u ovoj oblasti. U prvom dijelu je predstavljeno osnovno pitanje o ultrazvuku, njegovoj prirodi, načinu djelovanja, te primjenama u lečenju. Drugi dio je posvećen primjeni ultrazvuka u lečenju bolesti srca i pluća, a treći dio je posvećen primjeni ultrazvuka u lečenju bolesti kočića i zglobova.

V. S. ULAŠČIK i A. A. ČIRKIN: ULTRAZVUČNA TERAPIJA (Ul'trazvukovaja terapija), »Belarus'«, Minsk, 1983. 256 str., 36 sl., 33 tablice, literatura na 249-253. str.

Svestrana primjena ultrazvuka u liječenju najrazličitijih bolesti zahtijeva dobro poznавanje teorije i praktične primjene. Knjiga ima četiri dijela. U prvom su prikazane fizikalne osnove ultrazvuka, biofizičke osnove, metaboličke reakcije organizma na djelovanje ultrazvuka, njegovo djelovanje na pojedine organe i sustave te mehanizam fiziološkog i ljekovitog djelovanja. U drugom je dijelu opisana primjena ultrazvuka u liječenju. Opisana je aparatura i metode primjene, osnove, opća načela i metoda ultrazvučne terapije i složena primjena ultrazvuka. U trećem je dijelu s teorijskog i s praktičnog stajališta prikazana sonoforeza ljekovitih sredstava. Četvrti dio opisuje nova kretanja u korištenju ultrazvuka: fokusirani ultrazvuk, točkastu ultrazvučnu terapiju i ultrazvučnu aerosolterapiju. Na kraju je dana i perspektiva budućeg razvoja ultrazvučne terapije.

U odjeljku o dozaži autori, prema A. P. Speranskom (1970), navode ove terapijske doze ultrazvuka: male $0,05\text{--}0,4 \text{ W/cm}^2$, srednje $0,5\text{--}0,8$ i visoke doze $0,9\text{--}1,2 \text{ W/cm}^2$. Navode da se u sovjetskoj fizikalnoj terapiji upotrebljavaju uglavnom male i srednje doze. Trajanje procedure u jednom je području od 2 do 5 minuta, a kod velikih zglobova do 8–10 minuta. U debljih se bolesnika doze povisuju, a smanjuju u dobi ispod 18. i iznad 60. godine. Broj procedura ovisi o stanju bolesti, kod srednje teških 5–8, a kod težih 12–15, odnosno u bolesnika s morfološkim promjenama do 20 procedura. Ako nakon 10–12 procedura nema učinka, treba prekinuti daljnje liječenje ultrazvukom.

Knjiga se može preporučiti fizijatrima, fizioterapeutima i liječnicima koji primjenjuju taj oblik terapije.

G. Ivanišević

KLINIČKA FIZIKALNA TERAPIJA (Kliničeskaja fizioterapija), u redakciji V. V. Oržeškovskoga, »Zdorov'ja«, Kiev, 1984. 448 str., 78 sl., 9 tablica, literatura na 437-440. str.

Pred nama je najnoviji priručnik fizikalne terapije sovjetskih autora. Knjiga je podijeljena na opći i posebni dio.

U općem dijelu na 193 stranice opisane su osnovne metode elektroterapije i biofizičke pretpostavke za njezinu primjenu; elektroterapija strujom stalnog toka, impulsnim tokovima niskih i zvučnih frekvencija; visokofre-

kventna elektroterapija; magnetoterapija; aeroionoterapija, aerosol, elktro-aerosol i terapija kisikom; liječenje svjetlom, ultrazvučna terapija; masaža, baro i trakcijska terapija; liječenje vodom i balneoterapija; termoterapija i klimatoterapija. U svakom poglavljju potanko su opisane pojedine metode i tehnika primjene, a navedene su indikacije i kontraindikacije za primjenu.

U posebnom dijelu knjige obrađena je primjena fizikalne terapije kod različitih vrsta bolesti. U vezi s bolestima krvožilnog sustava opisana je primjena kod ishemične bolesti srca, hipotenzije i hipertenzije, reumatske vrućice, obliterirajućih bolesti krvnih žila. Među bolestima dišnih organa opisana je primjena kod traheitisu, bronhitisu, bronhiolitisa, bronhalne astme, bronhiektazijske, krupozne pneumonije, bronhopneumonije, kronične pneumonije i skleroze pluća, apsesa pluća, emfizema, pleuritisa i pneumokonioze. Kod bolesti probavnih organa fizikalna se terapija primjenjuje kod kroničnog gastritisa, želučanog i duodenalnog ulkusa, bolesti crijeva, funkcijskih poremećaja želuca i crijeva, bolesti jetre, žučnih putova i gušterića. Među bolestima bubrega opisana je primjena kod akutnog i kroničnog glomerulonefritisa, prijelonefritisa i bubrežnih kamenaca. Što se tiče bolesti zglobova i vezivnog tkiva fizikalna se terapija primjenjuje kod reumatoidnog artritisa, ankirozantnog spondilitisa, deformirajuće artroze i sklerodermije. Među bolestima metabolizma i endokrinih žlijezda primjena je moguća kod difuzne toksične strume, hipotireoze, šećerne bolesti, debljine i uloga. Kod moždanih bolesti primjenjuje se kod cerebralne arterioskleroze te infekcijskih i traumatskih ozljeda mozga. Među bolestima kralješnične moždine i perifernog živčanog sustava primjena je moguća kod trauma, spinalnog arahnoditisa, mijelitisa, poliomijelitisa, siringomijelije, amiotrofične lateralne skleroze, odnosno neuralgija trigeminusa, neuritisa facijalisa, okcipitalisa, vratno-prsnog radikulitisa, međurebrane i lumbosakralne neuralgije, polineuritisa, te trauma perifernih živaca. U vezi s bolestima vegetativnog sustava fizikalne se terapije primjenjuju kod ganglionitisa simpatičkog sustava, solaritisa, hipotalamičkog sindroma, eritromelalgije i akroparestize, migrene, Raynaudove bolesti, Quinckeovog edema i vibracijske bolesti. Kod neuroza i psihoza fizikalna se terapija primjenjuje u liječenju neurastenije, histerije, neuroze fiksnih ideja odnosno kod manično-depresivne psihoze, shizofrenije, reaktivnih stanja, narkomanije, epilepsije, presenilne psihoze i psihopatijske.

Svojim bogatim sadržajem knjiga je namijenjena fizijatrima i svim drugim specijalistima koji u liječenju primjenjuju fizikalnu medicinu i rehabilitaciju.

G. Ivanišević

TEHNIKA I METODE POSTUPAKA FIZIKALNE TERAPIJE. PRIRUČNIK
(Tehnika i metodiki fizioterapeutičkih procedura /Priručnik/, u redakciji V. M. Bogoljubova, »Medicina«, Moskva, 1983. 352 str., 363 sl.

Priručnik je namijenjen fizioterapeutima i svojim bogatim sadržajem bit će im od velike praktične koristi u svakodnevnom radu. Opisane su ove